

NOTAT

3. marts 2022
2022 – 1995

Notat til Erhvervsudvalget om 12 ændringsforslag til FN's Internationale Arbejdsorganisations konvention om søfarendes arbejdsforhold (MLC)

1. Indledning og baggrund

Der er fremsat 12 ændringsforslag til FN's Internationale Arbejdsorganisations konvention om søfarendes arbejdsforhold (MLC). Forslagene skal behandles på møde i Den Særlige Treparkskomiteé (STC) under MLC, som er planlagt til 4.-13. maj 2022. Der er frist for indsendelse af bemærkninger til forslagene den 28. februar 2022.

Forslag nr. 1-5 er fremsat af de søfarendes og redernes organisationer i fællesskab. Forslag 6-10 har de søfarendes organisationer fremsat alene. Forslag 11 er fremsat af 6 medlemsstater og forslag 12 er fremsat af EU-medlemsstaterne, dvs. at Danmark er medforslagsstiller.

Forslagene vedrører:

1. Krav om personlige værnemidler tilpasset alle kropstyper.
2. Krav om sundere mad og forplejning, særligt adgang til gratis vand.
3. Hjemsendelse – ansættelse af erstatningspersonale.
4. Medicinsk behandling i land og hjemsendelse af døde søfarende.
5. Finansiell sikkerhed ifm. efterladelse - den registrerede ejers navn skal fremgå af erklæring om rederens finansielle ansvar.
6. Kommunikation - adgang til internet.
7. Den søfarendes ansættelseskontrakt – rederens pligter skal fremgå, når arbejdsgiveren er en anden end rederen, og arbejdsgiveren ikke opfylder sine forpligtelser.
8. Hjemsendelse – tydeliggøres, at rederen skal betale for udgifterne, samt ændring af sted, hvortil der kan hjemsendes.
9. Forhyring og formidling - oplysning om rettigheder ift. finansiell beskyttelse.
10. Finansiell sikkerhed - øgning af det maksimale lønbeløb/periode fra 4 til 8 måneder.
11. Obligatorisk indberetning af søfarendes dødsfald til søs.
12. Klarificering af den maksimale udmønstringsperiode.

Forslagenes indhold, lovgivningsmæssige og økonomiske/administrative konsekvenser samt vurdering af forslagene er beskrevet i de følgende afsnit.

MLC er blevet til på baggrund af trepartsdrøftelser, der tog udgangspunkt i ILO-konventioner om søfarendes arbejdsforhold. Indholdet i MLC er, hvad de sociale parter i forhandling med regeringsparterne kunne opnå enighed om at videreføre i en samlet konvention. Konventionen består af et sæt overordnede artikler med tilhørende forskrifter, som indeholder de søfarendes grundrettigheder. Disse udbygges med et kodeks, som består af en bindende og en vejledende del.

Forslag til ændringer af MLC behandles på møder i Den Særlige Tre-partskomité (STC) under MLC, som har til opgave at medvirke til at opdatere og udvikle MLC. Trepartskomitéen består af regeringsrepræsentanter, repræsentanter fra de søfarendes organisationer og redernes organisationer. Eventuelle ændringsforslag til MLC undergives trepartsforhandling og skal vedtages af STC, hvorefter de skal behandles og vedtages på ILO's Arbejdskonference (ILC). MLCs medlemsstater skal herefter ratificere ændringerne for at være forpligtet af dem. Ratificerede ændringer skal gennemføres nationalt.

Den gældende konventionstekst er udtryk for det, som parterne kunne opnå enighed om, da MLC blev forhandlet i starten af 00'erne samt ved ændringer, som blev vedtaget i 2014.

2. Formål og indhold

Krav om personlige værnemidler tilpasset alle kropstyper (forslag 1)

Forslaget forpligter arbejdsgiverne til at sikre, at alle nødvendige personlige værnemidler af passende størrelse tilvejebringes, herunder til kvinder. Forslaget begrundes med, at værnemidlerne skal passe til forskellige kropsrammer, for at bidrage til et sikrere arbejdsmiljø samt til at udvide jobmulighederne til et bredere spektrum af mulige kandidater, der søger arbejde i det maritime erhverv.

Krav om sundere mad og forplejning, særligt adgang til gratis vand (forslag 2).

Ifølge den gældende MLC skal søfarende have adgang til drikkevand, og det skal være muligt at tilbyde de søfarende passende, varierede og nærende måltider tilberedt og serveret under hygiejniske forhold. Med forslaget forpligtes medlemsstater/arbejdsgiverne til at sikre, at der også er mulighed for sunde måltider, og at drikkevandet er gratis. Endvidere kvalificeres forpligtelserne i forbindelse med inspektioner af mad og drikkevand, så mængden, næringsværdien og kvaliteten indgår som parametre i inspektionen. Forslaget begrundes med, at sunde måltider og gratis drikkevand er vigtige og veldokumenterede forudsætninger for velvære og sundhed.

Hjemsendelse – ansættelse af erstatningspersonale (forslag 3)

Ifølge den gældende MLC må en medlemsstat ikke nægte søfarende retten til at blive hjemsendt på grund af en reders økonomiske forhold eller på grund af rederens manglende evne eller vilje til at erstatte en søfarende med en anden. Bestemmelsen

foreslås udvidet med en bestemmelse om, at hvor der ifølge lovgivningen af sikkerhedsmæssige grunde kræves, at der er søfarende ombord på et forladt skib, skal der ansættes nationale søfarende, og hvis det ikke er muligt, skal ikke-nationale søfarende ansættes til at overholde forpligtelserne. Forslaget begrundes med, at selvom de nuværende bestemmelser sikrer retten til hjemsendelse f.eks. i tilfælde af rederens konkurs, har der været adskillige tilfælde, hvor lokale myndigheder har krævet, at mandskabet blev ombord på skibet.

Medicinsk behandling i land og hjemsendelse af døde søfarende (forslag 4)

Med forslaget præciseres det, at medlemsstaterne skal sikre søfarende, der har behov for øjeblikkelig adgang til sundhedsbehandling. I den vejledende del foreslås det, at der indsættes under hvilke omstændigheder den søfarende bør anses for at have behov for øjeblikkelig lægebehandling, f.eks. ved livstruende skader eller sygdom. Derudover indsættes der med forslaget et krav om, at medlemsstaterne, skal facilitere hjemtransporten af en afdød søfarende, hvis et skib, hvorpå der er en afdød søfarende, anløber en havn i medlemsstaten. Forslaget begrundes med, at der har været situationer, hvor søfarende er blevet nægtet adgang til at gå i land for at få nødvendig medicinsk behandling, og sådanne situationer er øget under Covid-19 pandemien.

Finansiell sikkerhed ifm. efterladelse - den registrerede ejers navn skal fremgå af erklæring om rederens finansielle ansvar (forslag 5)

Ifølge den gældende bestemmelse skal erklæringen om rederens finansielle ansvar kun angive navnet på skibets ejer. Det foreslås, at bestemmelsen udvides til, at der skal angives ”navnet på skibets ejer eller den registrerede ejer”. Forslaget begrundes med, at der i nogle medlemsstater er vanskeligheder med, at der ikke på den lovpligtige erklæring om rederens finansielle ansvar, kan eller skal angives navnet på den registrerede ejer, hvor denne er en anden end ejeren.

Kommunikation - adgang til internet (forslag 6)

Der foreslås indsat krav om, at den søfarende skal have adgang til gratis skib-til-land kommunikation, og at medlemsstaterne forpligtiges til at stille gratis internetforbindelse til rådighed i havne og på ankerpladser. Endvidere foreslås det, at de kompetente myndigheder i samarbejde med det maritime erhvervs sociale parter udsteder retningslinjer om, hvor megen tid den enkelte søfarende bør have adgang til internettet under hensyn til den søfarendes hvileperioder og for at undgå social isolation. Forslaget begrundes med, at gratis adgang til internet og social kommunikation er strategisk vigtig for at kunne tiltrække fremtidig arbejdskraft til søfartserhvervet.

Den søfarendes ansættelseskontrakt – rederens pligter skal fremgå, når arbejdsgiveren er en anden end rederen, og arbejdsgiveren ikke opfylder sine forpligtelser (forslag 7)

Med forslaget skal det fremgå af den søfarendes ansættelseskontrakt, at en reder, der ikke er arbejdsgiver for den søfarende, skal holde den søfarende skadesløs, hvis arbejdsgiveren ikke opfylder sine forpligtelser over for den søfarende iht. den søfarendes ansættelseskontrakt. Forslaget begrundes med, at i nogle tilfælde, hvor arbejdsgiveren er en anden end rederen, f.eks. forhyringsvirksomheder, opleves det, at rederen ikke tager ansvar, når arbejdsgiveren ikke opfylder sine forpligtelser over for de søfarende. Rederens forpligtelse til at opfylde ansættelseskontrakten, når arbejdsgiveren ikke opfylder dem, bør derfor fremgå af ansættelseskontrakten, så forpligtelsen er synlig for alle. Problemstillingen, som forsøges håndteret med forslaget, er ikke en dansk problemstilling.

Hjemsendelse - tydeliggøres, at rederen skal betale for af udgifterne, samt ændring af sted, hvortil der kan hjemsendes (forslag 8)

Der foreslås indsat en ny bestemmelse, hvorefter medlemsstaterne skal sikre, at a) den søfarende er berettiget til løn, tillæg, mad og overnatning og nødvendig medicinsk behandling fra de forlader skibet, indtil de når helt frem til deres hjem (og ikke kun til f.eks. til en havn i hjemlandet), og b) at rederen afholder udgifter til hjemsendelsen, indtil den søfarende er ankommet til sit hjemsted eller andet gensidigt aftalt sted. Forslagene begrundes med, at en del redere og forhyringsvirksomheder praktiserer, at deres ansvar ophører ved ankomst til havnen i destinationslandet og ikke ved ankomst til den søfarendes bopæl.

Forhyring og formidling - oplysning om rettigheder ift. finansiel beskyttelse (forslag 9)

Det gældende kodeks indeholder en bestemmelse om, at medlemsstaterne skal sikre et der oprettes et beskyttelsessystem, der kan kompensere søfarende for pengetab, hvis en forhyrings- og formidlingstjeneste eller rederen ikke opfylder sine økonomiske forpligtelser iht. den søfarendes ansættelsesaftale. Det foreslås, at bestemmelsen tilføjes en pligt til at sikre, at de søfarende får tilstrækkelig information om beskyttelsessystemet, herunder detaljer om, hvordan man fremsætter et krav. Forslaget begrundes med, at det under Covid-19 pandemien har vist sig vanskeligt for den søfarende at få klarhed over sine rettigheder.

Finansiel sikkerhed - øgning af den maksimale lønbeløb/periode fra 4 til 8 måneder (forslag 10)

Ifølge det gældende kodeks skal den forsikring eller anden tilsvarende finansiel sikkerhed, som rederen er forpligtiget til at tegne, dække fire måneders udestående løn og andet vederlag m.v., som den pågældende er berettiget til som følge af ansættelsesforholdet. Med forslaget ændres den maksimale periode fra fire til otte måneder.

Forslaget begrundes med et ønske om give forladte besætningsmedlemmer større økonomisk sikkerhed i sager, der ikke kan løses hurtigt.

Obligatorisk indberetning af søfarendes dødsfald til søs (forslag 11)

Forslaget forpligter den kompetente myndighed i medlemsstaterne til at sikre, at alle søfarendes dødsfald årligt bliver tilstrækkeligt registreret og klassificeret og rapporteret til ILOs globale register over dødsulykker til søs. Forslaget begrundes med behovet for at kunne tilvejebringe internationale data, der korrekt fanger og kategoriserer dødsfald, der sker på havet, blandt søfarende, og som kan danne grundlag for analyser.

Klarificering af den maksimale udmønstringsperiode (forslag 12)

Forslaget forpligter medlemsstaterne til at sikre en maksimal udmønstringsperiode, som ikke må overstige 11 måneder, og søfarende vil få eksplicit ret til at blive repareret (hjemsendt uden omkostninger) ved afslutningen af den maksimale udmønstringsperiode. Endvidere foreslås en ny forpligtelse for de søfarende til at afholde minimumsferien foreskrevet af MLC og i tilknytning hertil at indskrænke medlemsstaternes mulighed for at tillade aftaler om, at søfarende kan give afkald på minimumsferien, medmindre helt særlige forhold taler herfor. Derudover foreslås det tydeliggjort, at den søfarende har ret til den hyre, som følger af ansættelsesaftalen, hvis den søfarendes tjeneste ombord forlænges ud over den maksimale udmønstringsperiode. Konventionens vejledende tekster og annekser foreslås tilrettet i overensstemmelse med forslagene, herunder om medlemsstaternes inspektionsforpligtelser og indholdet af skibenes MLC-certifikat.

Forslaget vil kræve justering af lov om søfarendes ansættelsesforhold m.v. og bekendtgørelse om søfarendes ret til fri rejse med underhold for at gennemføre ændringen i dansk ret. Forslaget begrundes med et behov for at sikre, at søfarende ikke bliver på skibe ud over den maksimale udmønstringsperiode, at der afholdes ferie, og at de nugældende regler ikke i tilstrækkelig grad sikrer dette. Danmark er sammen med de andre EU-medlemsstater medforslagsstiller, hvorfor forslaget kan støttes.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at forslag 3 om ansættelse af erstatningspersonale vil kræve en justering af lov om sikkerhed til søs, og at forslag 8 om hjemsendelsessted, forslag 10 om øget lønperiode samt forslag 12 om maksimal udmønstringsperiode vil kræve en ændring af lov om søfarendes ansættelsesforhold. Derudover vurderes det, at forslag 6 om gratis adgang til internet vil kræve en ændring af lov om havne og lov om sikkerhed til søs, idet der skal skaffes hjemler til at pålægge forpligtelserne. Det vurderes desuden, at forslag 2 vil kræve en mindre ændring af bekendtgørelse om

kost og drikkevand m.v. i handelsskibe, forslag 9 vil kræve en ændring af bekendtgørelse om private hyrings- og formidlingstjenesters virksomhed og at forslag 11 vil kræve en justering af bekendtgørelsen om indberetning af søulykker, dødsfald samt hændelser til søs.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det vurderes, at forslag 9 og forslag 11 vil medføre uvæsentlige administrative byrder for dansk erhvervsliv.

Statsfinansielle og administrative konsekvenser for staten

Det vurderes, at hvis det med forslag 3 er staten, der skal ansætte erstatningspersonale til et skib, der ikke længere har personale om bord, vil forslaget kunne få statsfinansielle konsekvenser i form af udgifter til at skulle ansætte søfarende, der skal sikre skibet, der ikke længere har en besætning ombord. Endvidere skønnes det, at staten vil kunne få udgifter til at administrere et skib, der ikke længere har en besætning ombord. Alt efter antallet af skibe, der bliver efterladt vil konsekvenserne kunne være væsentlige. Det vurderes desuden, at en nye indberetningspligt for en kompetent myndighed om dødsårsager (forslag 11) vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser for staten. Da der er tale om få indberetninger årligt, vurderes konsekvenserne at være ikke væsentlige.

Høring

Udkast til ændringsforslag er blevet forelagt skriftlig for CO-Søfart, Fagligt Fælles Forbund (3F), Maskinmestrenes Forening og Lederne Søfart på arbejdstagersiden og Danske Rederier på arbejdsgiversiden.

CO-Søfart og Danske Rederier støtter op om forslag 1-5, som er fremsat af de søfarendes og redernes organisationer i fællesskab. Danske Rederier bemærker dog til forslag 4, at det er lidt uklart, hvem det er, der kan/skal ansætte erstatningspersonale.

CO-Søfart støtter op om forslag 6-10, som de søfarendes organisationer har fremsat. Danske Rederier kan ikke støtte forslag 6, 7, 8 og 10 og bemærker, at selv om de kan være enige i mange af de gode intentioner, der ligger til grund for forslagene, finder de forslagene for vidtgående i relation til at påføre de ansvarlige redere yderligere byrder for at komme problemer med dårlige redere til livs.

CO-Søfart har forbehold over for forslag 11, som man ikke helt forstår nødvendigheden af. Overordnet stiller Danske Rederier sig positivt til forslaget.

CO-Søfart støtter op om forslag 12, mens Danske Rederier ikke støtter, da den foreslåede adgang til at fravige er for usmidig og ikke ville have afhjulpet de problemer, som man oplevede under pandemien, og som har givet anledning til forslaget.

EU-forhandlingerne

Der har været drøftelse på EU-niveau om forslagene, hvor forslag 1-6 blev drøftet. Et mindre antal medlemsstater har foreløbigt meddelt, at de ikke kan støtte forslag 3 om ansættelse af erstatningspersonale. En del medlemsstater har anført, at forslag 4 for så vidt angår hjemsendelse af døde søfarende er for upræcis. Et mindre antal medlemsstater kan ikke støtte forslag 6 om, at medlemsstaterne skal stille gratis internettet til rådighed, idet de mener, at dette er op til arbejdsmarkedets parter at aftale.

ILO-forhandlingerne

Forslag til ændringer af MLC behandles på møder i Den Særlige Trepartskomité (STC) under MLC, som har til opgave at medvirke til at opdatere og udvikle MLC. Trepartskomitéen består af regeringsrepræsentanter og repræsentanter fra de søfarendes organisationer og redernes organisationer. Eventuelle ændringsforslag til MLC undergives trepartsforhandling og skal vedtages af STC, hvorefter det skal behandles og vedtages på ILO's Arbejdskonference (ILC). MLCs medlemsstater skal herefter ratificere ændringerne for at være forpligtet af dem. Ratificerede ændringer skal gennemføres nationalt. Det er på nuværende tidspunkt usikkert, i hvilket omfang der kan opnås enighed i ILO om forslagene. Det bemærkes, at Danmark skal ratificere eventuelle vedtagne ændringer af MLC for at være bundet heraf.

Regeringens generelle holdning

Forslag som foreslås støttet

Krav om personlige værnemidler tilpasset alle kropstyper (forslag 1)

Regeringen vurderer, at forslaget kan støttes, da forslaget bringer de internationale regler op på niveau med de danske regler på området og vil sikre, at personlige værnemidlers tilpasning og beskyttelse forbedres, og understøtter ambitionen om, at erhvervet skal tiltrække flere kvinder.

Krav om sundere mad og forplejning, særligt adgang til gratis vand (forslag 2).

Regeringen vurderer, at forslaget kan støttes, da forslaget vil fremme søfarendes sundhed, og store dele af forslaget allerede følger af søfartslovgivningen.

Medicinsk behandling i land (forslag 4, 1 del)

Det er regeringens vurdering, at søfarende allerede efter de gældende regler i Danmark har adgang til akut sygehusbehandling i Danmark.

Finansiell sikkerhed ifm. efterladelse - den registrerede ejers navn skal fremgå af erklæring om rederens finansielle ansvar (forslag 5) samt den søfarendes ansættelseskontrakt – rederens pligter skal fremgå, når arbejdsgiveren er en anden end rederen, og arbejdsgiveren ikke opfylder sine forpligtelser (forslag 7)

Regeringen vurderer, at forslagene kan støttes, da gældende dansk lovgivning vurderes at rumme ændringsforslagets intention og indhold.

Forhyring og formidling - oplysning om rettigheder ift. finansiel beskyttelse (forslag 9)

Det er regeringens vurdering, at forslaget kan støttes, idet der er tale om, at den søfarende bliver bedre oplyst om sine rettigheder.

Obligatorisk indberetning af søfarendes dødsfald til søs (forslag 11)

Regeringen vurderer, at forslaget kan støttes, da det vil kunne bidrage til at skaffe bedre analysegrundlag med henblik på at kunne formindske de psykosociale risici og forbedre den mentale sundhed og velvære til søs.

Klarificering af den maksimale udmønstringsperiode (forslag 12)

Danmark er sammen med de andre EU-medlemsstater medforslagsstiller, hvorfor forslaget kan støttes.

Forslag som foreslås støttet betinget

Det er regeringens vurdering at følgende forslag har gode intentioner, men er i deres nuværende formulering uklare ift. hvilke forpligtelser, der pålægges. Det foreslås derfor, at forslagne støttes, hvis der skabes mere klarhed om dette.

Hjemsendelse – ansættelse af erstatningspersonale (forslag 3)

Regeringen vurderer, at det som udgangspunkt bør anses som et nationalt anliggende og ikke en del af MLC, hvordan det håndteres, at et skib efterlades eller en reder går konkurs. Det er endvidere regeringens vurdering, at forslaget vil indebære udgifter for staten til at skulle ansætte søfarende, der skal sikre skib, der ikke længere har en besætning ombord. På baggrund heraf vurderes det, at forslaget kan støttes, under forudsætning af, at det bliver klargjort, at forpligtelserne ifølge forslaget påhviler rederen.

Medicinsk behandling i land og hjemsendelse af døde søfarende (forslag 4, 2. del)

Det er regeringens vurdering, at forslaget om hjemtransport af afdøde er for upræcist til, at der kan foretages en vurdering af forslagets indhold og dermed konsekvenser, samt at forslaget vil kunne påføre staten udgifter, der i dag dækkes af rederen og flagstaten. Det følger af gældende regler, at rederen betaler udgifterne ved en søfarendes begravelse eller ved ligbrænding samt hjemsendelse og gravsætning af asken. Regeringen vurderer, at forslaget vedr. hjemtransport af afdøde ikke umiddelbart kan støttes, med mindre det præciseres hvilke krav og forpligtelser, der pålægges havnestaten, herunder om forslaget vil medføre udgifter for staten.

Forslag som foreslås ikke støttet

Det er regeringens vurdering, at selvom intentionerne bag følgende forslag er positive, så regulerer de forhold, hvor det normalt er op til arbejdsmarkedets parter at

regulere, og er således indirekte en undergravning af den danske arbejdsmarkedsmodel. Endvidere vedrører dele af forslagene rettigheder, som de søfarende allerede har iht. den gældende MLC. Det vurderes derfor, at forslagene ikke kan støttes.

Kommunikation - adgang til internet (forslag 6)

Regeringen vurderer, at man ikke kan støtte forslaget, da den gældende MLC allerede indeholder bestemmelse om, at den søfarende skal have rimelig adgang til skib-til-land kommunikation og e-mail- og internetfaciliteter til rådighed for en rimelig udgift, og da gratis internetforbindelse allerede er til stede i flere og flere havne i Danmark. Problemstillingen, som forsøges håndteret med forslaget, er ikke dansk, idet udviklingen viser, at flere og flere danske havne af konkurrencemæssige hensyn stiller gratis internetforbindelse til rådighed for deres kunder (skibe). Desuden må det på globalt plan forventes, at det især i mange udviklingslande vil være problematisk at efterleve en forpligtigelse om at levere gratis internet forbindelse til de søfarende.

Hjemsendelse - tydeliggøres, at rederen skal betale for af udgifterne, samt ændring af sted, hvortil der kan hjemsendes (forslag 8)

Regeringen vurderer at de forhold, som forslagene omhandler, ikke bør støttes, da de nævnte forhold i første omgang bør aftales mellem arbejdsmarkedets parter, hvilket også er udgangspunktet i konventionen. Endvidere bør det ikke støttes, at stedet for indgåelse af ansættelseskontrakten slettes som et sted, hvor der er ret til hjemsendelse til. Dette vil indskrænke de steder, som den søfarende har ret til at blive hjemsendt til.

Finansiell sikkerhed - øgning af den maksimale lønbeløb/periode fra 4 til 8 måneder (forslag 10)

Det er regeringens vurdering, at forslaget ikke kan støttes, da der allerede er en beskyttelse, og det kan medføre, at søfarende bliver bedre stillet end andre danske lønmodtagere ift. Lønmodtagernes Garantifond.